

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK rendelet felülvizsgálatára vonatkozó zöld könyvről

(COM(2009) 175 végleges)

(2010/C 255/08)

Előadó: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

2009. április 21-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK rendelet felülvizsgálatára vonatkozó zöld könyvről

COM(2009) 175 végleges.

A bizottsági munka előkészítéséért felelős „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2009. november 17-én elfogadta véleményét. (Előadó: Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. december 16–17-én tartott, 458. plenáris ülésén (a december 16-i ülésnapon) 174 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság azon álláspontját, hogy meg kell szüntetni a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárást, ami elősegítheti a bírósági határozatok belső piaci szabad áramlását, illetve azok végrehajtását a polgárokkal és a vállalatokkal szemben.

1.2 Az EGSZB célszerűnek tartja a 44/2001 rendelet hatályának kiterjesztését a közigazgatási határozatokra, ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy végezze el a jelenlegi akadályok felszámolásához szükséges vizsgálatokat.

1.3 Hasonlóképpen fontosnak tartja olyan intézkedések meghozatalát, amelyek megkönnyítik a választottbírósági eljárás határon átnyúló alkalmazását, és a választottbírósági határozatok érvényességére vonatkozóan kiáll egy olyan nemzetek feletti, egységes kollíziós szabály létrehozása mellett, amely annak az államnak a törvényeire utal vissza, ahol a választottbírósági eljárás folyik. Minderre úgy kell sort keríteni, hogy semmit ne változtassanak a New York-i Egyezmény működési mechanizmusán, vagy legalább vegyék azt alapul az új intézkedések elfogadásához.

1.4 Egy olyan nemzetek feletti, közös szemlélet, amely világos és pontos szabályokat határoz meg a nemzetközi verseny terén, erősíti a polgárok jogvédelmét, és biztosítja a kötelező érvényű közösségi jogszabályok harmonizált alkalmazását. Ehhez olyan jogszabályokat kell alkalmazni, amelyek a harmadik országokban lakó alperesekre vonatkoznak, létre kell hozni a kiegészítő joghatóságra vonatkozó szabályokat, intézkedéseket kell hozni a kedvező határozatot hozó joghatóság alkalmazása ellen, és javasolni kell a joghatóság megválasztására vonatkozó rendelkezések alkalmazását.

1.5 Olyan jogszabályok elfogadására is szükség van, amelyek növelik a jogbiztonságot, és csökkentik azokat a megnövekedett költségeket, melyeket a szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos, nemzeti bíróságok előtt lefolytatott jogviták esetleges duplikációja okoz.

1.6 A kényszerítő, illetve védelmet nyújtó jogból, például a munkaszerződésből vagy fogyasztói jogviszonyból eredő jogi eljárások tekintetében módosítani kell a 44/2001 rendeletet, hogy lehetővé tegye az olyan jogi fellépések halmozását, amelyek elősegíthetik a kollektív fellépés gyakorlását a bíróságok előtt.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Unióról szóló szerződés céljai között szerepel „a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség”, míg az Európai Közösséget létrehozó szerződés 65. cikke meghatározza, hogy a több államra kiterjedő polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén a belső piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben elfogadásra kerülő intézkedések magukban foglalják a „polgári és kereskedelmi ügyekben hozott határozatok, köztük a nem bírósági ügyekben hozott határozatok elismerését és végrehajtását”.

2.2 Az 1999 októberében Tamperében összeült Európai Tanács a bírósági határozatok kölcsönös elismerésének alapelvét⁽¹⁾ a polgári és büntetőjogi igazságügyi együttműködés valóságos „alappillérvé” tette az Európai Unióban.

(1) A „kölcsönös elismerés” alapelve garantálja a bírósági határozatok szabad áramlását anélkül, hogy szükségessé tenné a tagállamok eljárási jogszabályainak harmonizálását.

2.3 2003 februárjában a Nizzai Szerződés érvénybelépésével a 67. cikkben foglalt döntéshozatali eljárást felváltja a minősített többségi szavazás és az együtdöntési eljárás a polgári peres együttműködés terén, kivéve a családjogot.

2.4 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló 1968. évi Brüsszeli Egyezmény igen kedvezően járult hozzá a közösségi vívmányokhoz.

2.4.1 Az EK Bíróságának az Egyezménnyel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata, illetve az Amszterdami Szerződés érvénybelépése lehetővé tette a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, (2) 2001. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet meghozatalát, amelyet annak idején az EGSZB véleményben javasolt, (3) és amely támogatta egy olyan közösségi jogi eszköz létrehozását, amely felválthatja az Egyezményt.

2.4.2 A 44/2001/EK rendelet egységes szabályokat határoz meg a joghatósági összeütközések kezelésére és a határozatok, közokiratok és perbeli egyezségek szabad mozgására az Európai Unióban. A rendelet létfontosságú eszköznek bizonyult a határokon átnyúló polgári és kereskedelmi eljárásjogban.

2.4.3 Dánia eleinte nem vett részt a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésben. A rendelet az Európai Közösség és a Dán Királyság között a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló megállapodás (4) értelmében 2007. július 1-je óta van érvényben Dániában.

2.4.4 A Lisszaboni Szerződés európai szinten segíti elő a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködést azzal, hogy általánossá teszi a közösségi módszer alkalmazását, (5) az Európai Bizottság javaslatait minősített többséggel lehet jóváhagyni, és fokozza az Európai Parlament szerepét, a nemzeti parlamentek által végzett demokratikus ellenőrzést, illetve az Európai Bíróságnak a jogszerűség ellenőrzésében betöltött szerepét.

3. Az Európai Bizottság zöld könyve

3.1 A 44/2001/EK rendelet 73. cikke úgy rendelkezik, hogy az Európai Bizottság legkésőbb e rendelet hatálybalépését követően öt évvel készítsen jelentést e rendelet alkalmazásáról, és mellékeljen hozzá javaslatokat a rendelet módosításával kapcsolatban.

(2) HL L 12., 2001.1.16., 1. o.

(3) HL C 117., 2000.4.16., 51. o.

(4) HL L 299., 2005.11.16., 61. o.

(5) A közösségi módszer arra a gondolatra épül, hogy a polgárok általános érdekeit jobban lehet védeni, ha a közösségi intézmények – tiszteletben tartva a szubszidiaritás elvét – teljes mértékben betöltik szerepüket a döntéshozatali folyamatban.

3.2 A zöld könyv számos javaslatot fogalmaz meg olyan ügyekben, amelyeket az Európai Bizottság a megvalósítás során nyert tapasztalatai és az Európai Bíróságnak a 44/2001 rendelettel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata alapján a leglényegesebbnek tart.

3.3 A zöld könyv olyan kérdésekben szeretne nyilvános vitát kialakítani, mint az *exequátur* (6) (végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás) megszüntetése, a rendelet működése a nemzetközi jogrendben, a joghatóság megválasztása, az ipari tulajdon, a perfüggőség és azokkal kapcsolatos eljárások, az átmeneti intézkedések, valamint a rendelet és a választottbírósági eljárás, az alkalmazási kör és a joghatóság közti kapcsolódás.

3.4 Az Európai Parlament 2008. december 18-i állásfoglalásában megfogalmazott kérésnek megfelelően a zöld könyv foglalkozik még a közokiratok elismerésével és végrehajtásával, és különösen azok szabad mozgásával, illetve egy szabványúrlapnak a végrehajtási szakaszban való lehetséges alkalmazásával.

4. Általános észrevételek

4.1 Bebizonyosodott, hogy a 44/2001/EK rendelet létfontosságú jogi eszköz a kereskedelmi és az eljárásjogban. Az EGSZB osztja a Tanács és az Európai Bizottság abbéli nézetét, hogy a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén hozott intézkedések szükségesek a belső piac jó működéséhez.

4.2 Az utóbbi évek során a rendelet alkalmazásával kapcsolatban összegyűlt tapasztalatok fényében jogosnak tűnik az Európai Bizottság által javasolt vita. A cél az egyének hatékony jogorvoslatra vonatkozó alapvető jogának javítása; ez pedig az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az EK-Szerződés 65. cikkében is rögzített alapvető jog, és egyben az Európai Bíróság joggyakorlatában is elismert általános jogi elv.

4.3 Az „*exequátur*” (végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás) megszüntetése a tagállamok bíróságai által elfogadott valamennyi polgári és kereskedelmi ügyben hozott határozatban teljes mértékben összhangban áll azzal a céllal, hogy a belső piacon biztosítsák azok hatékonyságát, és megőrizzék a jobbiztonságot, illetve hogy biztosítsák az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést (7) és a hatékony jogorvoslatához fűződő alapvető jogot, amelyeket az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkének (1) bekezdése és az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének (1) bekezdése (8) ismer el.

(6) Az *exequátur* (végrehajthatóvá nyilvánítás) olyan eljárás, amelynek célja azt megállapítani, hogy a végrehajtás szerinti állam szuverenitása alól kikerülő bírósági ítélet elismerhető és végrehajtható-e az ítélet kimondása szerinti államtól eltérő valamely másik államban.

(7) Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint az eljárásban való részvétel a 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott jog alkotórésze (lásd többek között a Golder-ítéletet (1975.2.21., 28–31. pont), illetve a Dewer-ítéletet).

(8) HL C 364., 2000.12.18.

4.3.1 Következésképpen, ez megfelel az EK-Szerződés 65. cikkének első bekezdésében hallgatólagosan előírt szubszidiaritási záradéknak; e bekezdés kimondja, hogy a több államra kiterjedő polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén akkor fogadhatók el intézkedések, ha azok szükségesek a belső piac megfelelő működéséhez.

4.3.2 Egyrészt, ami azon követelményeket illeti, amelyekkel egy határozat nemzetek fölötti szinten jogerős lehet, kellőképpen megfelelőek volnának a 2003. november 27-i 2201/2003/EK rendelet (Brüsszel II a) 41. és 42. cikke által biztosított garanciák, amelyek közvetlen jogerővel ruházzák fel a kiskorúak láthatására és visszavitelére vonatkozó határozatokat, feltéve, hogy mindkét esetben fennáll két garancia, vagyis, hogy a határozatok a származási hely szerint végrehajthatók, illetve megkapták a származási hely szerinti tagállam vonatkozó igazolását.⁽⁹⁾

4.3.3 Ebben a tekintetben az egyetlen akadály az lehetne, ha utólag egy másik szerv másik végrehajtható határozatot hoz, azonban ez a körülmény rendkívül kivételes volna azon a területen, amelyről a 44/2001/EK rendeletnek az Európai Bizottság által tervezett módosítása szól.

4.3.4 Másrészt, az alperesi jogok védelmével kapcsolatban, a „kölcsonös elismerés alapelveinek” megfelelő értelmezése feljogosítja azt a bíróságot, amelyhez a keresetet benyújtották, hogy ugyanazokat a szabályokat alkalmazza, amelyeket annak nemzeti jogrendje megkövetel a külföldiek vagy a lakóhellyel nem rendelkező belföldiek eljárásindítási értesítésével kapcsolatban.

4.3.5 Ilyen rendelkezések hiányában, vagy amennyiben az igazságos bírósági eljárásra vonatkozó joggal kapcsolatban meglévő szabályok (például a nyelvi értelmezés, a keresetet küldő és fogadó eszközök hitelessége stb.) nyilvánvalóan nem megfelelőek, célszerű volna kiegészítő garanciális szabályokat meghatározni a nemzetek feletti rendelkezésekben.

4.3.6 Mindezek ellenére az EGSZB a polgári és kereskedelmi eljárásokban harmonizáltabb általános, nemzetek feletti felülvizsgálatot szorgalmaz, feltéve, hogy az alperes biztosítékként rendelkezik az utólagos fellebbezés lehetőségével (különleges felülvizsgálat).

4.4 Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően⁽¹⁰⁾ a jelenleg érvényben lévő 44/2001 rendelet II. fejezete nemcsak a Közösségen belüli jogvitákra vonatkozó joghatóság szabályait egységesíti, hanem azokét is, amelyek külföldi elemeket tartalmaznak, vagyis az olyan helyzetekre vonatkozó szabályokat, amelyekben az alperes lakcíme nem valamelyik tagállamban található.

4.4.1 Következésképpen olyan sajátos joghatósági szabályokat lehetne bevezetni, amelyek nemzetek feletti keretben biztosítanának az ilyen helyzetekre, szemben a jelenlegi szabályozással, amely a

⁽⁹⁾ Ebben a tekintetben lásd még a 4/2009; 1896/2006 és 861/2007 rendeletet.

⁽¹⁰⁾ 2005. március 1-jei C-281/02 OWUSU ítélet és a vonatkozó 2006. február 7-i 1/03 vélemény, FJ 143-145.

belső joghatóság illetékességébe utalja az ilyen eseteket, amint azt a 44/2001/EK rendelet 4. cikke teszi, a rendelet 22. és 23. cikkében meghatározott kivételek függvényében.

4.5 Ami a „kiegészítő joghatóságra vonatkozó szabályok” bevezetését illeti, a jelek szerint a megfontolás alatt álló mindhárom javaslat helyénvaló:

- az, amelynek alapja a tevékenységek gyakorlása, amennyiben a jogvita ezekre irányul (már van egy hasonló rendelkezés a fizetésképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000 rendelet 3. cikkében, amely annak a tagállamok a hatáskörébe rendeli az ügyet, ahol az adós fő érdekeltégei találhatóak);
- az, amelynek alapja az adósság kielégítése céljából követelt vagyontárgyak fellelhetőségi helyének a meghatározása, és
- végezetül, a „forum necessitatis”⁽¹¹⁾ (a szükségképpen hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság) intézményére vonatkozó javaslat, habár ennek szigorúan meg kell felelnie a nemzetközi jog által „objektív területiség elve”⁽¹²⁾ néven hivatkozott jogi helyzet feltételeinek, amelyek hangsúlyozzák, hogy egy adott joghatóság választása esetén bizonyítani kell annak célszerűségét és alkalmasságát.

4.5.1 A „forum necessitatis” (szükségképpen hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság) szabály alkalmazásának kivételes jellegét tükrözi – más rendelkezések mellett – a 4/2009 rendelet 7. cikke,⁽¹³⁾ amely egy adott tagállam joghatóságát felhatalmazza arra, hogy amennyiben egyik tagállam bírósága sem rendelkezik joghatósággal, kivételes esetben az egyik tagállam bíróságai eljárhatnak az ügyben, amennyiben az eljárás megindítása vagy lefolytatása ésszerűtlen vagy lehetetlen lenne egy olyan harmadik államban, amelyhez a jogvita szorosan kötődik.

4.5.2 Ennek ellenére, mivel a bővítéssel kapcsolatban fennáll a párhuzamosan létező eljárások veszélye, ha a harmadik országbeli alperesek ellen benyújtott keresetekre egységes szabályokat hoznak létre, a következő eljárásbeli helyzetekben mindenképpen fenn kellene tartani az egységes, nemzetek feletti szabályokat:

- ha a felek megállapodtak, hogy kikötik harmadik országbeli joghatóság kizárólagos illetékességét;
- ha a jogvita más okok miatt harmadik országbeli joghatóság kizárólagos illetékességébe tartozik, vagy
- ha valamely harmadik országban már párhuzamos eljárás indult.

⁽¹¹⁾ Ez azt jelenti, hogy egy bíróság elismeri egy külföldi bíróság magára vállalt jogkörét, amennyiben úgy véli, hogy ez utóbbi azért vállalta el az illetékességet, hogy így elkerülje azt, hogy illetékes joghatóság hiányában megtagadják az igazságszolgáltatást. Elsősorban a bírósághoz fordulás lehetőségéről van szó, nem pedig az állásfoglalások elismeréséről.

⁽¹²⁾ Például a Nemzetközi Bíróság által 1927. szeptember 7-én a Lotus-ügyben, illetve 1970. február 5-én a Barcelona Traction-ügyben hozott ítéletek.

⁽¹³⁾ HL L 7., 2009.1.10., 1. o.

4.6 Ami egy adott jogvitában a kizárólagosan illetékes harmadik országbeli joghatóság határozatainak elismerését és végrehajtását illeti, olyan egységes, nemzetek feletti eljárást kell kialakítani, amely kiküszöböli a jelenleg meglévő rendszerek diverzifikálásából adódó károkat és késedelmeket. Olyan közösségi rendszer létrehozásáról van tehát szó, amely a harmadik országbeli bíróságok által hozott ítéletek elfogadásának feltételeit szabályozza. Az EGSZB szerint ez fontos kérdésnek számít.

4.6.1 Ebben a tekintetben az Európai Unió az Európai Bíróság 1/2003 véleménye alapján kizárólagos illetékességgel rendelkezik két- és egyoldalú nemzetközi egyezmények megkötésére, ezért célszerűnek tűnik az egységes nemzetek feletti eljárás létrehozása.

4.7 Perfüggőség

4.7.1 Ismeretes, hogy a perfüggőségi szabály kimondja, hogy ha két különböző joghatóság egyazon tárgyra és azonos tényállásra vonatkozóan két keresetet vizsgál, akkor az a joghatóság, amelyhez később nyújtották be a keresetet, hivatalból visszalép a másik joghatóság javára.

4.7.2 Ami az olyan nemzetek feletti szabályok létrehozását illeti, amelyek a felek által párhuzamos eljárásokban választott joghatóságra vonatkozó megállapodások hatékonyságát biztosítják, a hatékonyság, a gyorsaság és a jogbiztonság azt sugallja, hogy a rendeletben lévő perfüggőségi szabályt célszerű olyan biztosítékokkal módosítani, amelyek a két érintett joghatóság közötti közvetlen és kötelező kommunikációt és együttműködést célozzák.

4.7.3 Célszerű volna együttműködési és kommunikációs mechanizmust kialakítani az érintett bíróságok között, amelyben a visszalépő szerv köteles újra megnyitni az ügyet, ha visszalép az a bíróság is, amelyhez első körben beterveztették az ügyet, hiszen ezzel elkerülhetők lennének az olyan negatív joghatósági konfliktusok, mint amelyet a 2201/2003 rendelet rögzít ⁽¹⁴⁾.

4.7.4 Ebben az értelemben a „perfüggőség biztosítékokkal” meghatározott határidőt tenne lehetővé, amelyen belül az illetékes joghatóságnak időrendben – az időbeli prioritás szabályát alkalmazva – jogerősen kell nyilatkoznia az illetékességéről, és amennyiben azt fenntartja, akkor köteles más sürgős határidőkön belül rendszeresen tájékoztatni a másik joghatóságot az eljárás alakulásáról.

4.8 A jogbiztonságot egyértelműen javítaná egy olyan „gondosági szabály” bevezetése, amelynek értelmében az azonos ügyben kizárólagos illetékességről nyilatkozó joghatóságoknak pontosan közölniük kell a perfüggőségi helyzetben lévő két vagy több joghatóságra tartozó eseményeket.

4.8.1 Végezetül, az EGSZB úgy véli, hogy a joghatóság megválasztásához hasonló, nemzeteken felül álló szabály a 44/2001/EK rendeletbe foglalva segítené hatékonyabb jogbiztonságot nyújtani a polgárok és vállalkozások számára, mivel kiküszöbölné a kizárólagos joghatóság választásának érvényességével kapcsolatos bizonytalanságot, azzal a céllal, hogy a szükséges intézkedések révén elkerülje a legkedvezőbb határozatot hozó bíróság felkutatását (az ún. *forum-shopping*).

4.9 A biztosítási intézkedések

4.9.1 A biztosítási intézkedésekkel kapcsolatban célszerű lenne felülvizsgálni az említett 44/2001/EK rendelet 31. és 47. cikkét. Különösen akkor, ha a biztosítási intézkedéseket egy olyan tagállam bírói hatóságától kéri, amely egy másik tagállam bíróságát illetően illetékes.

4.9.2 Tekintettel arra, hogy a bíróság előtti biztosítási intézkedéseket azért kell alkalmazni, hogy megvédjük egy olyan személy eljárásbeli helyzetét, aki akkor kéri azt, ha a tagállamok többségében általános jelleggel két feltétel teljesül, a „*fumus boni iuris*” és a „*periculum in mora*”, ⁽¹⁵⁾ a jogi visszaélés elkerülésére célszerű volna e lehetőséggel kapcsolatban korlátozásokat bevezetni.

4.9.3 Először, annak a bíróságnak, amelyhez az ügy kerül, tájékoztatnia kellene az illetékes bíróságot a peres eljárás lényegéről, majd az információk értékelését követően dönteni kellene a kereset elfogadásáról, fő kritériumnak az eljárás sikerét tekintve.

4.9.4 Másodszor, a biztosítási vagy ideiglenes intézkedéseket kérő személynek óvadékot kellene letétbe helyeznie, amelynek az összegét az illetékes joghatóságnak körültekintően kellene meghatároznia, tekintettel az eljárás horderejére és az intézkedés szükséges eltávolító erejére, amely a jogi visszaélést hivatott megelőzni.

4.9.5 Az olyan esetekben, amelyekben cselekvési kötelezettséget igyekeznek elérni, és a hasonló esetekben, amelyekben nem lejárt és követelhető likvid összegek megfizetéséről van szó, szabályozni lehetne az óvadéktól való eltekintést a fennálló körülmények tényszerű bírói értékelése alapján, hogy el lehessen kerülni a jogbiztonság útjában álló akadályokat.

⁽¹⁵⁾ A biztosítási intézkedések elvileg azt jelentik, hogy előzetes és esetenként részleges jelleggel bocsátanak ki állásfoglalást az ítélet meghozatala előtt. A klasszikus eljárásjogi doktrína szerint (Calamandrei, „Bevezetés a biztosítási intézkedések rendszeres vizsgálatába”), az ilyen intézkedések meghozatalához mindkét feltételnek teljesülnie kellene: a sürgősségnek (*fumus boni iuris*) és annak, ha „veszedelem rejlik a késedelemben” (*periculum in mora*). Az Európai Bíróság is alkalmazta e doktrínát az Európai Bíróság elnökének 1995. július 19-i határozatában, Bizottság/Atlantic Container Line és mások (C-149/95. sz. ügy), az Európai Bíróság elnökének 1999. június 30-i határozatában, Pfizer Animal Health/Tanács (T-13/99. sz. ügy) illetve az 1990. június 19-i Factortame-ügyben, valamint az Európai Bíróság elnökének 1990. június 28-i határozatában.

⁽¹⁴⁾ HL L 338., 2003.12.23., 1. o.

4.10 A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás megszüntetése

4.10.1 Továbbra is fennáll a 34. cikkben szabályozott megfontolt indokokra alapozott „nem elismerhetőség” lehetősége, amely a közrenddel, az érintett felek védtelenségével és a határozatok összeférhetetlenségével kapcsolatos.

4.10.2 E körülmények olyan diszkrecionális kereteket biztosítanak az illetékes joghatóságoknak, amelyeket nehéz ellenőrizni, és amelyek nyilvánvalóan hozzájárulnak a jogbiztonság hiányához és az eljárások szükségtelen elnyújtásához.

4.10.3 Ugyanakkor ésszerűnek tűnik, hogy az ideiglenes intézkedések végrehajtására vonatkozóan az „*exequatur*”, vagyis a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás megszüntetése tekintetében a vizsgált rendelet 47. cikkének módosítása a 4/2009/EK rendelet⁽¹⁶⁾ jelenlegi 20. cikkére támaszkodjon, amelynek értelmében a határozat másolatára és határozatnak a vonatkozó úrlap segítségével lefordított kivonatára lenne szükség.

4.10.4 Mivel a rendeletben tervezett módosítások célja az, hogy hozzájáruljanak a „*kölcsönös elismerés*” elvének általános alkalmazásához annak alkalmazási területén, nem tűnik ésszerűnek az „*elismerés*” és „*végrehajtás*” közti különbségtétel.

4.10.5 Ezért kívánatos volna azt megszüntetni, vagy körültekintően felülvizsgálni az alkalmazás feltételeit.

4.10.6 Másrészt, ha az a cél, hogy a határozatok „*elismerése*” kiterjedjen a polgári és kereskedelmi eljárások teljes területére, akkor módosítani kell a jelenlegi 1. cikk tartalmát, és ki kell terjeszteni annak alkalmazási területét a közigazgatási határozatokra is, mivel ennek következtében a polgárok és a vállalkozások nagyobb mértékben részesednének a belső piac működések előnyeiből.

4.10.7 Ez az észrevétel a jelek szerint érvényes arra a javaslatra is, hogy kerüljenek be a rendeletbe az adósokra kivetett gazdasági szankciók és azok, amelyeket a bíróságok vagy a tagállamok adóhatóságai rónak ki.

4.10.8 Az ügymenet egyszerűsítése és a végrehajtás gyorsítása érdekében azzal lehetne javítani a jogvédelmet, ha közös szabványúrlapot vezetnénk be, amely a Közösség minden hivatalos nyelvén rendelkezésre állna, és tartalmazná a rendelet kivonatát.

4.10.9 Ezzel csökkenteni lehetne a végrehajtási költségeket, mivel megszűnne a lakóhely-választási vagy „*ad litem*” képviselő kinevezési kötelezettsége, amely a 1393/2007/EK rendelet⁽¹⁷⁾ révén egyébként is túlhaladott.

⁽¹⁶⁾ HL L 7., 2009.1.10., 1. o.

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1393/2007/EK rendelete a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés), HL L 324., 2007.12.10.

4.11 Az európai közokirat

4.11.1 Először a Brüsszeli Egyezmény 50. cikke hivatkozott „*végrehajtható hiteles okiratokra*”, és ezt a kitételt az Európai Bíróság úgy értelmezte,⁽¹⁸⁾ hogy a származás szerinti állam jogrendjére alapozott végrehajtható okiratokról van szó, amelyek hitelességét egy állami hatóság vagy az állam által erre a célra felhatalmazott más hatóság alapozza meg.

4.11.2 A 44/2001 rendeletben az 57. cikk tárgyalja ezt a fogalmat. Ennek ellenére az Európai Parlament felkérte az Európai Bizottságot, hogy kezdjen el foglalkozni az európai közokirattal.

4.11.3 Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság végezze el a közokiratok szabad áramlásával kapcsolatos munkát, amelynek eredménye az európai közokirat létrehozása lehetne.

4.12 A fogyasztók védelme

4.12.1 A 44/2001 rendelet (13) preambulumbekzdése szerint a fogyasztók által kötött szerződésekben célszerű a gyengébb felet az általános szabályoknál számukra kedvezőbb versenyszabályokkal védeni. Ezt a nézetet az Európai Bíróság ítélezési gyakorlata⁽¹⁹⁾ is megerősítette.

4.12.2 Az EGSZB osztja az Európai Bizottságnak a rendelet preambulumban, illetve az Európai Bíróságnak az ítélezési gyakorlatában kifejezett aggodalmát, mivel mindig is azon a véleményen volt, hogy magas szintű védelemben kell részesíteni a fogyasztókat, amihez kényszerítő, illetve védelmet nyújtó szabályokra van szükség.

4.12.3 A közösségi jogrend koherenciája érdekében célszerű volna a rendelet 15. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontját összehangolni a fogyasztási hitel és a kapcsolódó hitelszerződés meghatározásával, amelyek a 2008/48/EK irányelv⁽²⁰⁾ 3. cikk c) és n) pontjában szerepelnek.

4.12.4 Végezetül, ami a kollektív kereseteket illeti, ez a védelem-típus igyekszik csökkenteni az eljárási költségeket, mert rendszerint ezek tántorítják el a fogyasztót attól, hogy keresetet indítson egy másik európai tagállamban lakóhellyel rendelkező vállalkozóval szemben; különösen igaz ez a szokásos lakóhelyen kívüli peres eljárások költségeire, illetve a saját bíróság előtti eljárásra vonatkozóan a határozatnak más tagállamban való „*a fortiori*” végrehajtásának költségeire.

4.12.5 Tekintettel arra, hogy a jelenlegi rendelet szerint (6. cikk (1) bekezdés) nem lehetséges kereseteket összevonni, különösen nem több különböző felperes kereseteit egyazon alperes ellen egy tagállam bírósága előtt, célszerű volna módosítani a rendelet rendelkezését, és elősegíteni a fogyasztók kollektív kereseteit, illetve a közösségi versenyvédelmi jogszabályok megsértése miatti kártérítési igényeket, amit az EGSZB is támogat.

⁽¹⁸⁾ Az Európai Bíróság 1999. június 17-i ítélete, C-260/97. sz. ügy, Unibank.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Bíróság 2009. szeptember 17-i ítélete, C-347708 ügy, Vorarlberger Gebietskrankenkasse.

⁽²⁰⁾ HL L 133., 2008.5.22., 66. o.

4.13 Szellemi tulajdonjog

4.13.1 Habár a szellemi tulajdonjog tiszteletben tartására vonatkozó 2004/48/EK irányelv ⁽²¹⁾ célja egymáshoz közelíteni egyes eljárási kérdéseket, nemzetek feletti jogszabályokra van szükség a jogbiztonság növeléséhez és a nemzeti bíróságok előtt párhuzamosan folyó eljárások által okozott tetemes költségek csökkentéséhez.

4.13.2 Ezért az EGSZB úgy véli, hogy intézkedéseket kell hozni a védjegybitorlás megakadályozására, és arra ösztönzi az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nyelvi sokszínűség tiszteletben tartása mellett írják alá az európai védjegyegezményt.

4.14 Választottbírói eljárás

4.14.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a 44/2001 rendelet reformja során megfelelő intézkedéseket kell hozni a határozatok akadálymentes európai áramlásának biztosítására, illetve a párhuzamos eljárások megszüntetésére.

4.14.2 Konkrétan, ha (részlegesen) eltörlik a választottbírói eljárását a rendelet alkalmazási területéről:

- lehetővé válnának a választottbírói eljárást támogató biztosítási intézkedések,

- lehetővé válna a választottbírói megállapodás érvényességére vonatkozó határozatok elismerése, és
- könnyebb lenne a választottbírói határozatot tartalmazó bírósági határozatok elismerése és végrehajtása.

4.14.3 Az EGSZB támogatja az olyan intézkedések meghozatalát, amelyek elősegítik a választottbírói eljárás transznacionális alkalmazását, ezért a választottbírói eljárás helye szerinti állam törvényeire visszautaló választottbírói megállapodások érvényességét illetően kiáll egy nemzetek feletti, egységes konfliktuskezelő szabályozás létrehozása mellett.

4.14.4 Az EGSZB mindenesetre úgy véli, hogy az volna a legcélszerűbb, ha változatlanul hagynák a bírósági ítéletek végrehajtásáról szóló 1958-as New York-i Egyezményt, vagy legalább azt vennék alapul az új intézkedések elfogadásához.

4.15 Az alkalmazási terület kiterjesztése a közigazgatási határozatokra

4.15.1 Az EGSZB tudatában van annak, hogy bár a 44/2001/EK rendelet csak a polgári és kereskedelmi határozatokra vonatkozik, a belső piac megfelelő működése érdekében az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak tanulmányozniuk kellene annak lehetőségét, hogy a rendelet alkalmazási területét kiterjesszék a jogerős közigazgatási határozatokra is erre alkalmas eljárások segítségével, ideértve az EK-Szerződés 309. cikkében foglaltakat is.

Kelt Brüsszelben, 2009. december 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

⁽²¹⁾ HL L 157., 2004.4.30., 45. o.